

ברכות נא

שאלה: בעו מיניה מרב חסדא: מי שאכל ושתה ולא ברך - מהו שיחזור ויברך?
תשובה: אמר להו: מי שאכל שום וריחו נודף, יחזור ויאכל שום אחר כדי שיהא ריחו נודף?
דיוק מהתשובה: אמר רבינא: הלכך, אפילו גמר סעודתו יחזור ויברך
חיזוק לדבריו: דתניא: **טבל ועלה, אומר בעלייתו: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על הטבילה.**
דחייה לדיוק: ולא היא, התם - מעיקרא גברא לא חזי, הכא - מעיקרא גברא חזי, והואיל ואידחי אידחי

תנו רבנן: **אספרגוס - יפה ללב וטוב לעיניים וכל שכן לבני מעים,**
והרגיל בו - יפה לכל גופו,
והמשתכר הימנו - קשה לכל גופו.

קושי: מדקתני יפה ללב, מכלל דבחמרא עסקינן, וקתני: וכל שכן לבני מעים, והתניא: **ללע"ט** [לב, עין, טחול]
יפה לרמ"ת (ראש, מעיים, תחתונות) **קשה!**
תירוץ: כי תניא ההיא - במיושן
חיזוק לתירוץ: כדתנן: **קונם יין שאני טועם, שהיין קשה לבני מעים, אמרו לו: והלא מיושן יפה הוא לבני מעיים, ושתק - אסור בחדש ומותר במיושן,** שמע מינה.

תנו רבנן **ששה דברים נאמרו באספרגוס:**

1. **אין שותין אותו אלא כשהוא חי ומלא,**
2. **מקבלו בימין ושותהו בשמאל,**
3. **ואין משיחין אחריו, ואין מפסיקין בו,**
4. **ואין מחזירין אותו אלא למי שנתנו לו**
5. **ורק אחריו,**
6. **ואין סומכין אותו אלא במינו.**

קושי: והתניא: **אין סומכין אותו אלא בפת!**
תירוץ: לא קשיא הא בדחמרא, הא בדשכרא.

	ברייתא 1	ברייתא 2
סתירה 1	ללע"ט יפה לרמ"ת קשה	לרמ"ת יפה ללע"ט קשה
סתירה 2	רק אחריו לוקה	לא רק אחריו לוקה
תירוץ	חמרא	שכרא

אמר רבי ישמעאל בן אלישע, שלשה דברים סח לי סוריאלי שר הפנים:

1. אל תטול חלוקך בשחרית מיד השמש ותלבש;
2. ואל תטול ידיך ממי שלא נטל ידיו;
3. ואל תחזיר כוס אספרגוס אלא למי שנתנו לך, מפני שתכספית,
גירסה אחרת: אסתלגנית של מלאכי חבלה מצפין לו לאדם ואומרים: אימתי יבא אדם לידי אחד מדברים הללו וילכד

אמר רבי יהושע בן לוי, שלשה דברים סח לי מלאך המות:

1. אל תטול חלוקך שחרית מיד השמש ותלבש;
2. ואל תטול ידיך ממי שלא נטל ידיו;
3. ואל תעמוד לפני הנשים בשעה שחוזרות מן המת, מפני שאני מרקד ובא לפנייהן וחרבי בידי ויש לי רשות לחבל.

אמר רבי זירא אמר רבי אבהו, ואמר רבי אבהו, עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה:

טעון הדחה		הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ
ושטיפה		
חי		רב ששת: ובברכת הארץ
ומלא		אמר רבי יוחנן: כל המברך על כוס מלא - נותנין לו נחלה בלי מצרים, שנאמר וּמָלֵא בְרִכְתָּהּ יְיָ יִסְרָאֵל וְרוּחַ יְיָ רַבִּי יוֹסִי בֶר חֲנִינָא : זוכה ונוחל שני עולמים, העולם הזה והעולם הבא
עיסור		רב יהודה מעטרהו בתלמידים
ועיסוף		רב פפא מעטף ויטיב
נוטלו בשתי ידיו		אמר רבי חנינא בר פפא: מאי קראה - שֶׁא יִבְכֶּה קֶשֶׁת וּכְרוּ אֶת ה'
ונותנו בימין		שאלה : שמאל מהו שתסייע לימין? תשובה : אמר רב אשי: הואיל וראשונים איבעיא להו ולא איפשט להו, אגן נעבד לחומרא
ומגביהו מן הקרקע טפח		אמר רב אחא ברבי חנינא: מאי קראה - כֹּס 'שֹׁעֵת אֶשׁ וּפֶשֶׁת' אֶקְרָא
ונותן עיניו בו		כי היכי דלא ניסח דעתיה מיניה
ויש אומרים: אף משגרו במתנה לאנשי ביתו		כי היכי דתתברך דביתו

דעה חולקת: אמר רבי יוחנן, אנו אין לנו אלא ארבעה בלבד: הדחה, שטיפה, חי, ומלא.

משנה. אלו דברים שבין בית שמאי ובין בית הלל בסעודה:

בית הלל	בית שמאי	
מברך על היין ואחר כך מברך על היום	מברך על היום ואחר כך מברך על היין	סדר ברכות בקידוש בשבת וימים טובים
מוזגין את הכוס ואחר כך נוטלין לידיים	נוטלין לידיים ואחר כך מוזגין את הכוס	סדר נטילת ידים ושתיית יין
על הכסת	מקנח ידיו במפה ומניחה על השלחן	המפה שבה ניגבו ידים מנט"י
נוטלין לידיים ואחר כך מכבדין את הבית	מכבדין את הבית ואחר כך נוטלין לידיים	סדר נטילה וכיבוד הבית
נר ובשמים מזון והבדלה	נר ומזון בשמים והבדלה	סדר ברכות במוצ"ש אם מבדיל וגם מברך ברכת המזון על אותו כוס
בורא מאורי האש	שברא מאור האש	נוסח הברכה על הנר בהבדלה
יברך במקום שנזכר	יחזור למקומו ויברך	מי שאכל ושכח ולא בירך
מברך על המזון ואחר כך מברך על היין	מברך על היין ואחר כך מברך על המזון	בא להן יין אחר המזון, אם אין שם אלא אותו כוס

תוספתא

בית הלל	בית שמאי	
מברך על היין ואחר כך מברך על היום	מברך על היום ואחר כך מברך על היין	סדר ברכות בקידוש בשבת וימים טובים
1. שהיין גורם לקדושה שתאמר. 2. ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה. תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם	שהיום גורם ליין שיבא וכבר קדש היום ועדיין יין לא בא	הסבר

והלכה כדברי בית הלל

שאלה על דברי בית הלל בתוספתא: מאי **דבר אחר**? למה הביאו הסבר שני **תשובה**: וכי תימא התם תרתי והכא חדא - הכי נמי תרתי נינהו: ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה, תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם.

שאלה על פסיקת ההלכה בברייתא: פשיטא! דהא נפקא בת קול!

תירוץ 1: קודם בת קול

תירוץ 2: לאחר בת קול ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבית קול

